

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP
KHOA ĐIỆN
BỘ MÔN THIẾT BỊ ĐIỆN

BÀI GIẢNG MÁY ĐIỆN 2

GV. Nguyễn Anh Tuấn

Mobile: 0983.198.166

Email: anhtuan@tnut.edu.vn

NỘI DUNG MÔN HỌC MÁY ĐIỆN

HỌC PHẦN 1

PHẦN 1: MÁY ĐIỆN MỘT CHIỀU

PHẦN 2: MÁY BIẾN ÁP

HỌC PHẦN 2

PHẦN 3: LÝ LUẬN CHUNG VỀ MẠX XOAY CHIỀU

PHẦN 4: MÁY ĐIỆN KHÔNG ĐỒNG BỘ

PHẦN 5: MÁY ĐIỆN ĐỒNG BỘ

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Vũ Gia Hanh, Trần Khánh Hà, Phan Tử Thụ, Nguyễn Văn Sáu “**Máy điện 1**” NXBKHK 2006
2. Vũ Gia Hanh, Trần Khánh Hà, Phan Tử Thụ, Nguyễn Văn Sáu “**Máy điện 2**” NXBKHK 2006

PHẦN 3
LÝ LUẬN CHUNG VỀ MÁY
ĐIỆN XOAY CHIỀU

CHƯƠNG 1:

DÂY QUẤN MÁY ĐIỆN XOAY CHIỀU

1.1. Nhiệm vụ, yêu cầu, phân loại các thông số của dây quấn.

1.1.1. Nhiệm vụ

- Cảm ứng ra Sđđ cần thiết cho máy lv đồng thời tham gia vào quá trình biến đổi năng lượng

1.1.2. Yêu cầu

- Sđđ các pha phải bằng nhau về trị số, lệch pha nhau về góc nhất định (đối với dq 3 pha: 120° , đối với 2 pha: 90°)
- Điện trở và kháng của các pha phải bằng nhau (tạo ra hệ thống 3 pha đối xứng)
- Dạng sóng sđđ phải gần sin nhất (vì nếu có sóng bậc cao sẽ làm tổn hại cho máy)
- Về cơ, điện, nhiệt (giống như dq MĐ1C)

1.1.3. Phân loại

a. Theo chức năng gồm:

- Dây quấn phần ứng (dq làm việc)
- Dây quấn mở máy
- Dây quấn cảm

b. Theo số pha

- Dây quấn 3pha, 2pha, 1 pha

c. Theo số rãnh của 1 pha dưới 1 cực

- Nguyên, phân số

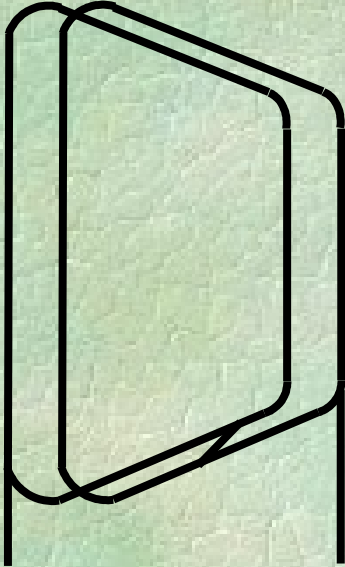
d. Theo cách thực hiện dây quấn

- Dây quấn một lớp: đồng tâm, đồng khuôn, ziczắc
- Dây quấn 2 lớp: dây quấn xếp, dây quấn sóng

Dây quần đồng tâm

Dây quần đồng khuôn

1.2. Dây quấn 3 pha với q là số nguyên

1.2.1. Dây quấn 1 lớp

- Là loại dây quấn mà trong mỗi rãnh chỉ đặt 1 cạnh tác dụng của từng dây quấn
  - Phần tử dây quấn: $S=Z/2$
  - Bước cực τ
  - Bước dây quấn y

□ Ví dụ vẽ sơ đồ dây quấn

Vẽ sơ đồ khai triển dây quấn 1 lớp với $Z = 24$

$$2p = 4, m = 3$$

Bước 1: Vẽ hình sao s.đ.đ và phân vùng pha

- Góc lệch pha giữa 2 rãnh liên tiếp $\alpha = \frac{p \cdot 360^\circ}{Z} = \frac{2 \cdot 360^\circ}{24} = 30^\circ$
- Bước cực: $\tau = \frac{Z}{2p} = \frac{24}{4} = 6$ (rãnh)
- Số rãnh của 1 pha dưới 1 cực: $q = \frac{Z}{m \cdot 2p} = \frac{24}{3 \cdot 4} = 2$
- Bước dây quấn: $y = \tau = 6$

(đối với dây quấn 1 lớp thường dùng dây quấn 1 lớp)
 $\gamma = q \cdot \alpha = 2 \cdot 30^\circ = 60^\circ$

- Vùng pha: $\lambda = \frac{120^\circ}{\alpha} = \frac{120^\circ}{30^\circ} = 4$ (rãnh)
- Góc lệch pha tính bằng số rãnh: